

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพผู้พัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพผู้พัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มีข้อค้นพบ 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านบริบทของพื้นที่ บริบทของพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ภูมิประเทศที่ตั้งเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเตี้ย ๆ เป็นพื้นที่ชายแดนทางภาคตะวันออกของประเทศที่ติดกับกัมพูชา ประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 5 ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 2 ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านมะรุ้ม บ้านคลองใหญ่ บ้านผักกาด บ้านเลี่ยมจับ บ้านนา บ้านหนองบอน บ้านเครือข่าย บ้านโป่งน้ำร้อน บ้านสามสิบ และบ้านใหม่ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2564) มีนักเรียนทั้งหมด 180 คน และมีบุคลากรทั้งหมด 16 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ข้าราชการครู 12 คน พนักงานราชการ 2 คน และพี่เลี้ยงเด็กพิเศษจำนวน 1 คน (สัมภาษณ์ผู้บริหาร. 10 มิถุนายน 2566)

มีนักเรียนที่สัญชาติกัมพูชา จำนวน 11 คน และสัญชาติลาว จำนวน 1 คน จากการศึกษาศักยภาพและจุดเด่นของโรงเรียนตามทัศนะของครูและนักเรียนสะท้อนให้เห็นด้านการบริหารสถานศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการแสดงออก และการเปิดกว้างสำหรับความคิดเห็นของคณะครูทั้งด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของ

ครูและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้แล้วยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทให้มากที่สุด ดังการสนทนาว่า

“โรงเรียนเปิดกว้าง โดยเฉพาะการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น ทุกความคิดเห็นจะสรุปเป็นมติที่ประชุมนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดก็คือผู้เรียน” (ตัวแทนครูคนที่ 1. 14 มิถุนายน 2566)

ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนพื้นฐาน ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือโรงเรียนมีครูครบทุกกลุ่มสาระ เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนมีความพร้อม รวมถึงแหล่งเรียนรู้สำหรับการสอนทักษะชีวิตที่พร้อมสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีและการระดมทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมส่งผลให้งานเป็นระบบและมีความคล่องตัวสูง ดังการสนทนาว่า

“เครือข่ายมีคุณครูพร้อมทุกสาระ ครูมีความพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนให้ความร่วมมือทั้งในด้านแหล่งเรียนรู้ การเป็นวิทยากรช่วยคณะครู การแนะนำเครือข่ายใหม่ ๆ ในชุมชนที่จะมาร่วมกันสนับสนุนโรงเรียน ทำให้มีกิจกรรมเยอะมาก และเด่นสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี” (ตัวแทนครูคนที่ 2. 14 มิถุนายน 2566)

กล่าวได้ว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมมีศักยภาพทั้งด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ศักยภาพด้านครู และการมีส่วนร่วมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน

1.2 ด้านการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูให้ความสำคัญกับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้มีการวางแผนรองรับรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนไปในยุคความปรกตึถัดไป มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ผู้นำภายในโรงเรียน โดยผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองครองร่วมกำหนดบทบาทผ่านเวทีการประชุมผู้ปกครอง และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 2) มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทำให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ ระดมความคิด และหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองและขับเคลื่อนความสำเร็จของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และผลลัพธ์ของนักเรียน 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทุกสัปดาห์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในทีม และเป็นการพัฒนาตนเองร่วมกันอย่างมีกัลยาณมิตร ซึ่งก่อให้เกิดความสุขในองค์กร 4) พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ชุมชนแห่ง

การเรียนรู้เชิงวิชาชีพภายในโรงเรียนและที่อื่น ๆ ส่งผลให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากกันและกันอย่าง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และนำไปสู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับโรงเรียน และ 5) มีการสะท้อนผลการ ทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน การเรียนรู้จากคนอื่น ๆ ในวงชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทำให้ครูสามารถไตร่ตรองถึงการปรับวิธีการสอน การปรับวิธีการปฏิบัติของตนเอง การยอมรับถึง ความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายเป็นการเพิ่มโอกาสด้านคุณค่าต่อการทำงาน ขึ้นตอนต่าง ๆ ข้างต้นต้องขับเคลื่อนและดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนจากการกำหนดวิสัยทัศน์จนถึงการสะท้อน ผลการทำงาน และแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน วงจรดังกล่าวจะทำให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีความสมบูรณ์แบบ ดังข้อสะท้อนจากสนทนากลุ่มว่า

“การประชุมและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะเป็นแนวทางหนึ่งในการการพัฒนาตนเอง ของครู และนักเรียนให้มีความเป็นผู้นำในการชักพาให้คนอื่นกระทำการในทิศทางที่โรงเรียน หรือ ผู้บังคับบัญชาได้กำหนดเป้าหมายไว้ เป็นการฝึกให้ครูมีการแสดงออกทางความคิด กล้าที่จะ นำเสนอมุมมองในการพัฒนางานร่วมกัน” (ตัวแทนครูคนที่ 1. 14 มิถุนายน 2566)

และการสะท้อนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า

“ขั้นตอนทั้ง 5 จำเป็นจะต้องดำเนินงานให้ครบถ้วนครบ เพราะการขับเคลื่อน PLC ที่มี ประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบทั้งหมดจะนำไปสู่การสร้างการทำงานร่วมกันให้เกิด ผลลัพธ์สูงสุดก็คือจะเกิดประโยชน์กับนักเรียน” (ผู้บริหารสถานศึกษา. 14 มิถุนายน 2566)

1.3 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการดำเนินงานด้วย กระบวนการ “4A-PLC” เป็นการประยุกต์ใช้หลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ประกอบด้วย 1) Analyze วิเคราะห์บริบทโรงเรียน ด้วยการจัดตั้งกลุ่มแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กระทบต่อผู้เรียนหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน 2) Apply จัดทำแผนการดำเนินงาน แยกเป็นกิจกรรมภายในห้องเรียนและกิจกรรมภายนอกห้องเรียน ครู จัดทำแผนงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งเน้น การแก้ปัญหาภายในห้องเรียน โดยใช้กระบวนการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาสื่อ นวัตกรรม บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก นิเทศเยี่ยมชั้นเรียนภายในกลุ่ม และการจัดทำวิจัยในชั้น เรียน 3) Assessment การประเมินกิจกรรม มีการเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนการสอนผ่าน ช่องทาง ออนไลน์ และแฟนเพจเฟซบุ๊กของครูผู้สอน และ 4) AAR (After Action Review : AAR) การทบทวน เป็นการทบทวนระหว่างการทำงานและบันทึกการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Logbook) รายงานผู้บริหารทุกสัปดาห์ และนำเสนอรายงานสรุปผลการแก้ปัญหาการ จัดการเรียนรู้ของกลุ่มเมื่อสิ้นภาคเรียน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ โรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น

2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในสถานการณ์โควิด-19 และกลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 12

ตาราง 12 แสดงขั้นตอนการขับเคลื่อนงานสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการ “4A-PLC”

ขั้นตอนการขับเคลื่อน	จุดมุ่งหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ
1. Analyze วิเคราะห์บริบทโรงเรียน	ตั้งกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กระทบต่อผู้เรียน	การเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาเพื่อเตรียมวางแผนดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนด้วยกัน
2. Apply จัดทำแผนการดำเนินงาน	การปรับประยุกต์ใช้วิธีการแนวทาง และสร้างเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน	ครูได้วิธีการในการพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
3. Assessment การประเมินกิจกรรม	มีการประเมินผลการดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	มีเครื่องมือในการวัดประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย เกิดนวัตกรรม และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงาน
4. AAR การทบทวน	การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในวงรอบถัดไป	การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันบ่อยขึ้น และบันทึกการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Logbook) เพื่อรายงาน

2. สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ทิศนคติด้านความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ครูและนักเรียนเห็นว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการจัดการเรียนการสอนและมีความสุขของครูและผู้เรียน อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกตึถัดไปนั้นอย่างน้อย 2 ประการ คือ ทุนศักยภาพของโรงเรียนและทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินชีวิต ทุนศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างต่อการเสนอความคิด การมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่มีหลายหลาย สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน ในส่วนของทัศนคติเชิงบวก ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์กันภายในองค์กรว่าเป็นสิ่งสะท้อน

ความสุขของบุคลากร การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และสร้างสรรค์กิจกรรมส่งผลให้มีความสุขและสบายใจต่อการทำงาน ดังการสนทนากลุ่มว่า

“การสอนที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไปจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด เน้นทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจบริบทนักเรียน หาส์สิ่งใหม่ ๆ ทันทเหตุการณ์ที่นักเรียนสนใจมาปรับใช้” (ตัวแทนครูคนที่ 4. 14 มิถุนายน 2566)

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในยุคความปรกติถัดไป จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน บทบาทครูเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับบทบาทการเป็น โค้ช (coach) การวางบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมกัน รวมถึงการเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างความท้าทายต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้กับผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงศักยภาพตามบริบทและสิ่งแวดล้อมและนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และตรงกับความต้องการของผู้เรียน 3) ปัจจัยด้านผู้เรียน จะต้องเป็นผู้ที่กระตือรือร้น และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างและพัฒนาไปสู่การเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองบนพื้นฐานประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และจะต้องร่วมออกแบบและร่วมเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับสมาชิกในกลุ่มและครูผู้ดูแล และ 4) ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งพัฒนาทักษะการคิด การมีส่วนร่วม การสะท้อนคิด และสามารถปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

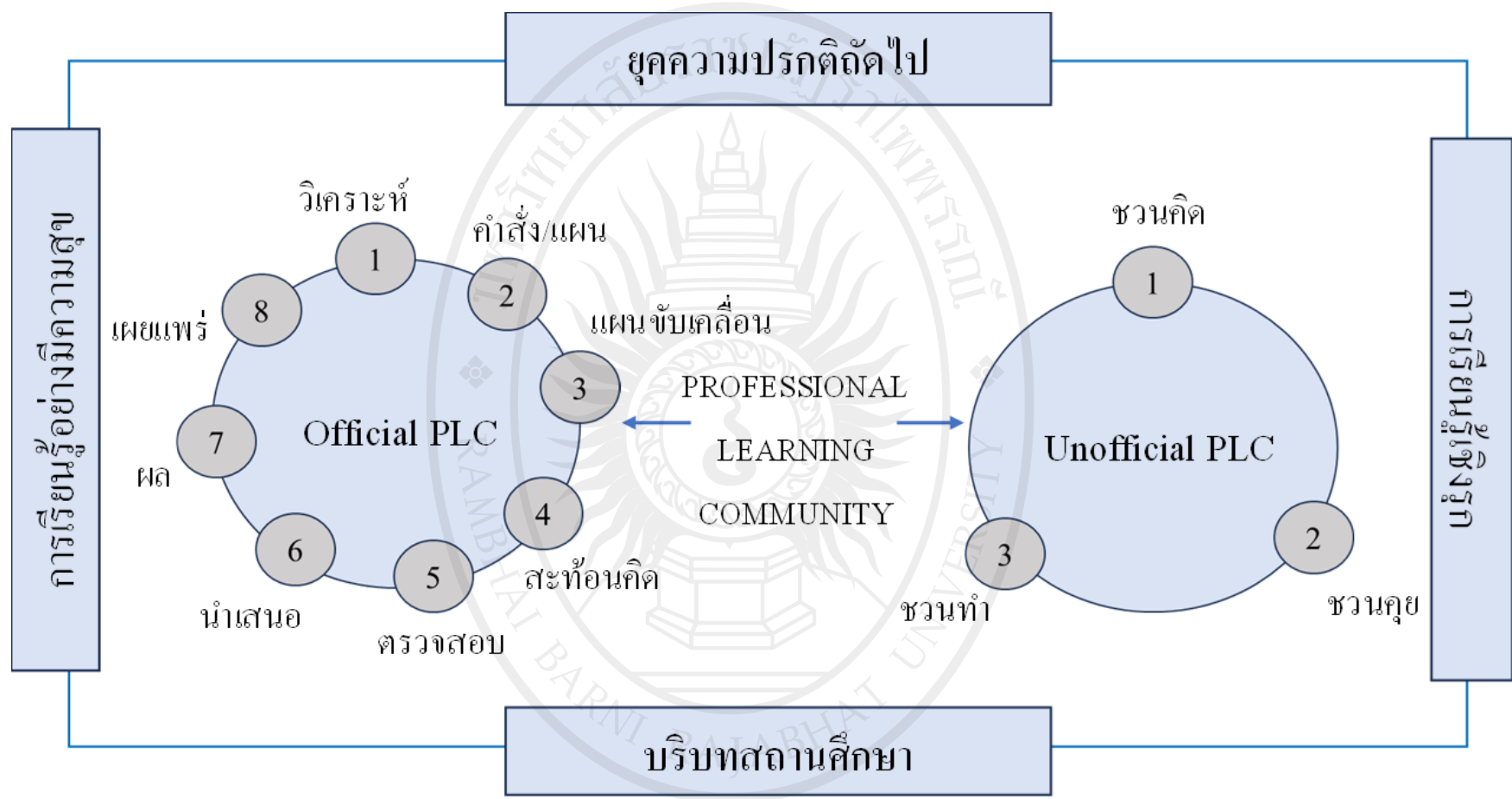
3. เสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มีแนวทางปฏิบัติ 2 แบบ ได้แก่

3.1 แบบเป็นทางการ (Official PLC) ที่ดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์บริบท (Analyze) เป็นการจัดรวมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์บริบทปัญหา และประเด็นที่ต้องการพัฒนาตามหลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา ขั้นตอนที่ 2 คำสั่ง/แผนการขับเคลื่อน PLC (Apply) เป็นการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผนการขับเคลื่อนตามประเด็นที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการจัดกิจกรรม PLC (Apply) เป็นการจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานทั้งในชั้นเรียนที่พัฒนาการเรียนการสอน และนอกชั้นเรียนที่พัฒนาทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแผนการขับเคลื่อน ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนคิด ผ่านชั่วโมง PLC (AAR) เป็นการร่วมกันสะท้อนการผลที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างการดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน แล้วบันทึก Logbook ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบ

(Assess) เป็นการประเมินผลการดำเนินงาน หากสามารถจัดกิจกรรมได้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดถือว่าเป็นความสำเร็จในการขับเคลื่อน แต่หากไม่เป็นไปตามที่กำหนดจะต้องมีการกลับไปปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมต่อไป ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอและสรุปรายงาน (Assess) เป็นการนำผลการพัฒนามานำเสนอในสถานศึกษาผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำรายงานสรุปความสำเร็จ ขั้นตอนที่ 7 ผลจากการขับเคลื่อน PLC (Assess) ก่อให้เกิดเครื่องมือในการพัฒนางานครั้งต่อไป เช่น ชี้นงาน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และนวัตกรรมครูผู้สอน และขั้นตอนที่ 8 การเผยแพร่ผลงาน (Assess) คือ การนำความสำเร็จที่เกิดจากการขับเคลื่อน PLC ไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง

3.2 แบบไม่เป็นทางการ (Unofficial PLC) คือ การปฏิบัติงาน PLC แบบดูแลใจครูด้วยกัน ในสภาวะจำเป็น เป็นแนวทางที่สามารถทำได้รวดเร็วขึ้น รวมถึงการสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะมีความเป็นกันเองมากขึ้น เช่น การใช้ภาษาถิ่นในการสนทนา มีความเป็นกันเองขึ้น มีขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ชวนคุย (Analyze, AAR) เป็นการเปิดบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างเข้าใจ การสำรวจสุข - ทุกข์ การเสริมแรงและการเล่าการดำเนินงานและรับการสะท้อนผลในการปฏิบัติตนและทำงานที่ผ่านมา ขั้นตอนที่ 2 ชวนคิด (Apply) คือ การรับรู้ปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันมาคิดเป็นแผนการทำงานอย่างง่าย การค้นหาตัวอย่างรูปแบบที่ประสบผลสำเร็จ และร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการพัฒนาร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 ชวนทำ (Assess) คือ การนำวิธีการที่เห็นตรงกันมาร่วมออกแบบกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาตามประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันจำลองการดำเนินงานจัดกิจกรรมก่อนที่จะนำไปพัฒนากิจกรรมจริง เพื่อตรวจสอบแผนการทำงานให้ได้วิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุด โดยมีฐานคิดว่า “เพราะครูผู้สอนต้องมีความสุขก่อน ผู้เรียนจึงจะมีความสุขตาม” สามารถสรุปแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏถัดไปได้ ดังภาพที่ 8

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 ภาพประกอบ 8 แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกตึถัดไปประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และมีการสะท้อนผลการทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของคูโพรี่ และคณะ (DuFour and et al. 2010 : 9-14) ได้สรุปแนวไว้ว่าการรวมกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกัน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการทำงานร่วมกัน เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพภายในโรงเรียน และนำไปสู่การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ วศินี รุ่งเรือง ที่ได้ศึกษาพบว่าองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีองค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ บรรทัดฐาน ค่านิยม วัฒนธรรมการทำงาน และความเป็นผู้นำร่วมกัน 2) การมีการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการเรียนรู้ของครูทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่ม 3) การมีการค้นหาแนวทางการดำเนินงาน วิธีปฏิบัติที่ดี มีเงื่อนไขที่สนับสนุนการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การมีความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 5) การมีการสะท้อนผลการทำงานและการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติ (วศินี รุ่งเรือง, 2562 : 40)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกตึถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน ที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะพบว่า การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ 4 ด้าน ประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2564 : 54) สอดคล้องกับ Sergiovanni ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นการปฏิรูปการศึกษาจากห้องเรียนที่เล็กที่สุด แต่เป็นจุดสำคัญที่สุดที่ใกล้ชิดกับนักเรียน

สร้างการเปลี่ยนแปลงให้การเรียนรู้ของเด็ก โดยครูต้องเป็นผู้ลงมือกระทำเองและเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมตัวที่เน้นปฏิสัมพันธ์และลดความโดดเดี่ยวของครูในโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน (Sergiovanni, T.J. 1994 : 23-26) และสอดคล้องกับชวลิต ชุกาแพง กล่าวหาว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพว่าเป็นการรวมตัวกันของผู้บริหารและครูในการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งต้องเริ่มจากการมองเห็นคุณค่า วิสัยทัศน์ การเรียนรู้ และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ (ชวลิต ชุกาแพง, 2565 : 55)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม อำเภอปองน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จะเห็นได้ว่า มี 2 รูปแบบ คือ แบบเป็นทางการ (Official PLC) เป็นรูปแบบดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด และแบบไม่เป็นทางการ (Unofficial PLC) เป็นรูปแบบการปฏิบัติงานแบบดูแลใจครูร่วมกันในสถานะจำเป็น ผลการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับ วิราวรรณ์ เพ็ชรนาวา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีกรุงเทพฯ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู นโยบายการบริหารของผู้นำ วัฒนธรรมองค์กรแห่งกัลยาณมิตรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันของครูและผู้บริหาร (วิราวรรณ์ เพ็ชรนาวา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, 2564 : 106) และสอดคล้องกับชวลิต ชุกาแพง กล่าวหาว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพว่าเป็นการรวมตัวกันของผู้บริหารและครูในการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งต้องเริ่มจากการมองเห็นคุณค่า วิสัยทัศน์ การเรียนรู้ และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ (ชวลิต ชุกาแพง, 2565 : 62)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขจำเป็นจะต้องมีดำเนินการแบบมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานและหาแนวทางในการพัฒนางานให้เกิดความต่อเนื่องในสถานศึกษาและเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสุขในองค์กรต่อไป
2. ควรมีการส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและการสร้างความสุขต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ในยุคความปรกติถัดไปให้ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. นักวิจัย หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกตึ๊ดไป โดยให้ความสำคัญกับการศึกษากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุข เพื่อให้เข้าถึงความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น การพัฒนาและเสริมศักยภาพทางด้านความสุขในตนเอง

2. การศึกษาวิจัยนี้จะสามารถใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดต่อวงการการศึกษา และเป็นบทเรียนให้กับชุมชนได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี